РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 26-го цьвітня 1917. Ч. 48. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, April 26, 1917. No. 48.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ШКОЛАХ НА УКРАЇНІ.

Найстрашнійша битва на заході триває дальше.

РОСІЯ НАДІЄТЬ СЯ НАСТУПУ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК І ФЛЬОТИ НА ПЕТРОГРАД.

ПОГОЛОСКИ ПРО НЕДАЛЕКЕ УСТУПЛЕНЄ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

В РОСІЇ.

ЗАВЕДЕНЄ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛАХ НА РОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Нюйорська жидівська часопись „Форвертс" (ч. 7255, з 23. цьвітня б. р.) доносить:

Петроград, 21. цьвітня. — Національний конґрес Білорусинів, який сими днями відбув ся в Мінску, ухвалив резолюцію, в якій жадає повної автономії для Білоруси і федеральної російської републики.

Українську мову заведено у всіх народних школах і університетах на Україні і назначить ся професорів Українців.

Селяни київської ґубернії прогнали з церков всіх старих попів, а повибирали нових.

В Києві, у Вітебску і в инших більших містах сьвяткують память професора Перетца.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ НАРОДНОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

ПЕТРОГРАД, 23. цьвітня. — **В Петроґраді покінчили ся наради конґресу народних учителів.**

На конґресі принято резолюцію, в якій зажадано основної реорґанізації на поли народного шкільництва і зміни системи науки в народних школах.

ДОМАГАЮТЬ СЯ РОЗДІЛУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПОСІЛОСТИЙ.

ПЕТРОҐРАД, 23. цьвітня. — Селяни в саратівській ґубернії вибрали до земства самих революційних кандидатів. **На зборах селян принято резолюцію, в якій поставлено домаганє, щоби земельні посілости розділити поміж селян в сей спосіб, аби кождому селянинови приділити тільки землї, скільки він є всилї особисто обробити.**

Посол Чхеідзе пояснює задачу ради.

ПЕТРОГРАД, 23. цьвітня. — **Н. Чхеідзе, президент ради робітників і жовнірів, запротестував проти нового правительства, яке зробило раді закид, що воно присвоює собі права правительства. Він заявив, що рада становить лише опозиційну партію, а така партія є конечна в кождій демократичній державі.**

Його заяву принято серед грімких оплесків.

Доля Росії зависить від робітників.

ПЕТРОГРАД, 23. цьвітня. — Армія зажадала від провізоричного правительства більше гармат і амуниції. Сего вимагає конечність, щоби іменно приготовити ся на наступ неприятеля.

Президент кабінету і міністер війни видали проклямацію до робітників у фабриках амуниції, в якій говорить ся, що доля Росії спочиває тепер в руках робітників. В проклямації взиваеть ся робітників, щоби старали ся достарчити як найбільшу скількість военних матеріялів. Коли робітники не сповнять свого обовязку, Росія може попасти у давну неволю.

Рада делеґатів робітників і жовнірів, яка числить тепер около 3.000 членів, є надто тяжке тіло. В найблизшім часі буде переведена реорґанізація сеї ради.

Оснувала ся нова політична партія під назвою „партія народної свободи".

Розлом між російськими соціялістами.

НЮ ЙОРК, 24. цьвітня. — Тутешна жидівська часопись „Форвертс" одержала від свого петроградського кореспондента телеграму, яка доносить про цілковитий розлом між російськими соціялістами.

Між иншим телеграма подає отсе:

„Зусиля, щоби помирити обі ґрупи російських соціялістів, показали ся безуспішні. Ґрупа з Ленїном (крайна ґрупа) на чолї і ґрупа з Плехановом (уміркована ґрупа) скликали були спільні наради. Ленїн виступив з острою критикою проти умірковано ї ґрупи, закидаючи їй, що вона піддержує провізоричне правительство, і зажадав усуненя теперішного правительства.

„Домаганє своєї ґрупи висловив Ленїн в отсїй резолюції: „Диктатура робітничої кляси і здемократизованє армії".

„Більшість голосувала проти резолюції Ленїна і заявила, що буде співділати з теперішним правительством".

Розлом між обома ґрупами соціялістичної партії може розвязати руки реакції. Всеж однак теперішне положенє можна вважати за корисне, бо провізоричне правительство є оперте на сильних підставах.

Російські соціялісти жертвою підводних лодок.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — **З Петроґраду доносять, що російські соціялісти є сильно обурені з приводу затопленя німецькою лодкою корабля „Заря", на якім находило ся значне число російських збігців, котрі були в дорозї до Росії.**

Підводна лодка затопила корабель „Заря" дня 13. цьвітня.

Між жертвами находить ся **Петро Карпович**, бувший провідник студентів на університеті в Петроґраді, і **М. Енсен**, Лотиш, голова соціяльно-демократичного комітету в Лондонї.

Провідник чорносотенців увязнений.

ПЕТРОГРАД, 24. цьвітня. — **Нинї арештовано Орлова, провідника чорносотенців, і уміщено його у вязниці.**

Положенє російської армії було дуже критичне, але тепер поправляеть ся.

ЛОНДОН, 23. цьвітня. — Военний кореспондент з Петроґарду доносить про розмову з міністром Керенським, якого називає „російським Ллойдом Джорджом".

Керенський заявив, що Росія веде лише оборонну війну і не думає про жадні здобутки. Причім однак підніс, що в Росії не було ще доси такого запалу до боротьби як під теперішну пору. Навіть Литовці, Поляки, Українці і Фінляндці, які за часів старого режіму не проявляли найменьшої охоти йти до боротьби, тепер готові боронити державу до послїдного.

Говорячи про положене російської армії за часів старого режіму, Керенський представив його в дуже чорних красках. Весняна офензива Німців, коли би надальше був лишив ся старий режім, принесла би була цілковите пораженє Росії. Жовніри були би голодували і втікали з війска. В січни справа стояла так лихо, що армія мала всего на два днї поживи. Таксамо засоби матеріялів опалових були дуже скупі. Нове правительство доложило стараня, щоби сї браки усунути і до значної міри се осягнуло.

Масова дезерція серед російських жовнірів.

ПЕТРОГРАД, 24. цьвітня. — **Міністер війни, Ґучков, видав нинї відозву, в якій взиває жовнірів, щоби не опускали боевого фронту.**

Причиною масової дезерції були поголоски, які розпущено на боевім фронті, а які доносили, що під теперішну пору відбуваеть ся розділ земель і що лише ті землю дістануть, котрі є тепер дома. Помимо заперечення правдивости тих вістий зі сторони офіцирів, жовнїри повірили в ті поголоски і масово почали опускати ряди армії, обіцюючи однак опісля повернути назад.

У своїй проклямації представляє міністер Ґучков, що число дезертирів зросло до небезпечної висоти.

„Цїла Росія є поражена сумними вістями з боевого фронту"—говорить ся дальше у відозві міністра. — Ґучков взиває жовнірів, щоби не слухали жадних поголосок, бо справа земельна не буде полагоджена перед скликанєм конституційних зборів.

Ген. Куропаткіна перевезено під вартою до Петроґраду.

ТАШКЕНТ (Туркестан), 23. цьвітня. — **Ґенерала Куропаткіна, якого недавно арештовано на приказ провізоричного правительства враз з його штабом, перевезено під охороною варти до Петроґраду.**

НІМЦЇ ПРИГОТОВЛЮЮТЬ СЯ ДО НАСТУПУ НА ПЕТРОГРАД.

ПЕТРОГРАД, 23. цьвітня. — **Урядова вість з Риги доносить, що німецька фльота, зложена з кружляків і военних кораблів опустила пристань Лїбаву і відплила на схід правдоподібно з наміром зробити напад позаду теперішного боевого фронту.**

Після иншого донесеня ескадра німецьких кораблів опустила пристань Кіль і також відпливула на схід. Разом з военною фльотою відплило також богато кораблів з транспортами війска.

Загально надіють ся, що небаром Німці розпічнуть наступ на мори і на суши в напрямі Петроґраду.

Перенесенє університету з Дорпату.

ПЕТРОГРАД, 24. цьвітня. — **Приготовленя в справі перенесеня університету з Юрієва (Дорпату) до Ярослявля або Воронїжа викликало серед населеня значне занепокоєнє. Се зарядженє пояснюють собі можливостию наступу німецьких війск здовж балтійського побережа в напрямі Петроґраду.**

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ.

АНҐЛІЙЦЇ ПОЛОНИЛИ 2.000 НІМЦІВ.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — Вечірний рапорт анґлійської головної кватири звучить:

„Вісти про дальший хід битви доказують, що битва доходить до небувалої величини.

„Всі протинапади Німців в околиці Ґаврель відбито з тяжкими втратами для неприятеля.

„Від понеділка полонено дотепер поверх 2.000 Німців".

ТЯЖКІ ВТРАТИ АНҐЛІЙЦІВ.

БЕРЛИН, 24. цьвітня. — Останний звіт німецького штабу звучить:

„На північний захід від Аррас відбувала ся вчера через цілий день завзята битва. На боевім фронті здовж шляху, який веде з Аррас до Камбре, анґлійські війска розпочали вечером новий наступ.

„Після одержаних рапортів втрати Анґлійців є незвичайно тяжкі.

„В Шампанії відбувала ся вчера лише перестрілка артилерії".

НАЙСТРАШНІЙША БИТВА.

ЛОНДОН, 24. цьвітня. — **Битва на схід від Аррас відбуваєть ся тепер в отвертім поли. Вона належить до найстрашнійших битв за цілий час теперішної війни.**

Перед „лінією Гінденбурґа" і дальше на полудне до Ст. Кантен течуть ріки крови. Німецький ґенеральний штаб кинув туди великі резерви і сотки нових гармат.

Всі кореспонденти, які находять ся на тім боевім фронті, признають, що се є найбільше крована битва в історії сьвіта.

Німці старанно приготовили ся до оборони. Анґлійські війска мають дуже тяжку задачу. Се боротьба на жите і смерть. Про вислід ще годі нинї говорити. Дотепер англійським війскам щастило ся. Вони здобули дещо терену від неприятеля і жадного терену не втратили.

11 МІЛЇОНІВ ҐРАНАТІВ ВИСТРІЛЯНО НА НІМЕЦЬКІ ОКОПИ.

ПАРИЖ, 24. цьвітня. — **Може в жадній дотеперішній битві не зужито так великої скількости набоїв, як підчас теперішного наступу анґлійських і французьких війск коло Аррас і в Шампанії.**

З достовірних жерел доносять, що підчас бомбардованя німецьких окопів на лінії Соасон-Рем (в Шампанії) зужили Французи в останнім тижни 5 мілїонів ґранатів.

Коло Аррас зужили Анґлійці в першім тижни наступу 4 міл. ґранатів, а в пізнійших битвах поверх 2 міл. ґранатів.

Разом ужито підчас теперішного наступу найменьше 11 мілїонів ґранатів.

Число ґранатів, яке зужили в тімсамім часї Німці, оцінюють на половину того, що зужили аліянти.

Франція покладає великі надії на американську армію.

ПАРИЖ, 24. цьвітня. — **З нагоди нарад відпоручників аліянтів, які мають ся відбути у Вашінґтоні, французькі часописи підносять, що делеґати Франції повинні домагати ся на конференції від Злучених Держав передівсім оружної помочи.**

Висланє сильнійшої американської армії на европейський терен війни скріпило би морально війска аліянтів.

Дальше часописи зазначують, що з хвилею виступленя Злучених Держав до війни побіда по стороні аліянтів є зовсім певна, але від Злучених Держав буде головно залежати, як скоро рішуча побіда над Німеччиною буде осягнена.

Франція має повну надію, що Злучені Держави зрозуміють вагу хвилі і поступлять так, як сього загальна справа вимагає.

ВІДПОРУЧНИКИ ФРАНЦІЇ ПРИБУЛИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 24. цьвітня. — **Урядова телеґрама доносить, що відпоручники Франції прибули щасливо до Злучених Держав. Завтра прибудуть французькі делеґати до Вашінґтону.**

Між французькими делеґатами находить ся також **ґен. Жофр**, бувший головний командант французьких війск, і **Вівіяні**, бувший президент французького кабінету.

ПЕРШУ ПОЗИЧКУ В СУМІ 500 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ ОДЕРЖИТЬ АНҐЛІЯ.

ВАШІНҐТОН, 23. цьвітня. — На нараді відпоручників Анґлії і Злучених Держав прийшло нинї до повного порозуміня. Анґлія, яка відграє ролю касіера своїх союзників, одержить з 5-мілїярдового, конґресом ухваленого кредиту, таку суму, якої вона зажадає.

Першу позичку в сумі 500 мілїонів долярів одержить Анґлія вже в найкоротшім часї.

Лорд Конліф, директор „Бенк оф Інґленд", член анґлійської комісії, предложив справу кредиту як слідує:

„Анґлія потребує найбільше гроший. Вона фінасує Росію, дає позички Франції і помагає Румунії. Італія, щоби її здержати від заключеня окремого мира, дістає кождого місяця по 320 мілїонів долярів.

Росія заставила в Анґлії всі свої вартісні папері, на що взяла величезні военні позички. Военні кошти Анґлії виносять місячно 1.170 мілїонів або 39 міл. дол. денно.

Обезпеченє военного кредиту.

Справи обезпеченя позички доси не обговорювано. В посїданю анґлійських банків находить ся ще около 2 мілїярди долярів американських вартісних паперів (акцій і бондів). Правдоподібно американське правительство зажадає їх яко підкладу на обезпеченє уділених военних кредитів Анґлії і її союзникам.

ПОГОЛОСКИ ПРО НЕДАЛЕКЕ УСТУПЛЕНЄ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

РИМ, 24. цьвітня. — **Італійська клерикальна часопись „Корієра д'Італія" доносить, що має певні відомости, які стверджують вісти, подані еспанськими часописями, про недалеке уступленє німецького цісаря з престола.**

Згадана часопись доносить, що на останних нарадах родини Гогенцолернів один член, відважнійший ніж прочі, представив, що цісар може виратувати державу з прикрого положеня, коли піде за приміром царя Николая.

Німецький цісар, як доносять, поблїд, а побачивши, що пануючий настрій є проти нього, опустив кімнату зі словами: „Побачимо".

Тогосамого вечера скликано другу родинну нараду. На нїй були присутні також канцлєр і деякі міністри. Що порішено на тих нарадах, є незвісне.

В італійських політичних кругах не привязують до сих поголосок жадної ваги. Вони підозрівають, що таку поголоску пустили самі Німці, щоби в сей спосіб зробити вплив на загальну опінію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

—o—

На засіданю головного уряду У. Н. Союза (гол. екзекутивного комітету і контрольної комісії) дня 21. цьвітня б. р. **ухвалено одноголосно жертвувати з каси У. Н. Союза з нагоди „Українського Дня" 1.000 долярів для потерпівших з приводу війни Українців у старім краю.** Справу реферував дуже теплими словами головний предсідатель п. Капітула, а прочі члени головного уряду горячо його поперли. Ми певні, що загал членів нашої орґанізації, який не жалує ніколи своїх центів на пекучі народні потреби, прийме сю ухвалу головного уряду до відома зі щирим вдоволенєм, бо кождому звісно, в якім страшнім положеню знаходять ся наші земляки у винищеній війною країні.

Просимо наших читачів о ласкаве надісланє до нашої редакції усіх тих статий і заміток, які були друковані в американських ґазетах з нагоди „Українського Дня". На дотичнім ґазетнім витинку треба зазначити виразно назву ґазети, місцевість і дату.

В Полтаві (столиця полтавської ґубернії на Україні) вибрано женщину членицею міської ради. Вона є першою женщиною, яка в цілій Росії вибила ся на таке видне становище.

Часопись „Ню Йорк Амерікен" (ч. 12.332, з 23. цьвітня б. р.) в редакційній статї обговорює справу позички Росії гроший в сумі 2.000.000.000 (два міліярди) долярів. Кажучи, що випозичати таку суму гроший у непевні руки є небезпечно, згадана часопись наводить між иншим такі коментарі:

Здоровий розум учить нас, що надзвичайна програма не приносить ніяких результатів для сталого правительства або для внутрішного мира, але що революції і протиреволюції будуть слїдувати одна по другій, кожда зокрема здобуваючи більшу або меньшу перемогу, і в практичнім житю розділить населенє Великоросії, Білоросії і Малоросії на окремі, а можливо що й на ворожі національности.

Тимчасом старі реакціонери будуть робити розпучливі заходи, щоби привернути пановане автократії, і в кождім разї, чи сї заходи будуть успішні чи нї, буде пролив крови і внутрішний нелад на велику скалю.

Нема одного жиючого чоловіка, котрий би сказав напевно, яке правительство Росії буде за тиждень чи за два, або сього року чи слїдуючого. Всьо є в замішаню і лише час може принести тривалий лад.

Російські війска не є лише лихо зоружені. У них брак карности, вони слухають або не слухають своїх офіцирів і без сумніву ради би покинути окопи та йти до дому. Цїла мілїтарна орґанізація є сильно здеморалїзована і не може здержати правдивого німецького наступу.

Нарід Росії не хоче війни. Він має її вже досить; він хоче мира, щоби покористувати ся своєю свободою.

Вчера минуло 1.000 днів кровавої війни. Тисяч днів жалю, смутку й горя. Тисяч днів плачу, болю й нещастя. Тисяч днів пролиму крови.

Тисяч днів... В протягу того часу впали мілїони людських жертв, яких уже ніхто не верне!...

Австрійський президент міністрів про українську справу.

Заява ґр. Клям-Мартініца, президента австрійського кабінету.

(Берно, Швайцарія, 25. марта).

З поміж всїх воюючих держав Австро-Угорщина буде мати по війнї до полагодженя без сумніву найбільше важні справи, бо вона мусить звести боротьбу не лише з нашими теперішними ворогами, але й з нашим приятелем і нашим власним союзником, Німеччиною. Ся справа належить може до найтруднїйших.

Ми є щирими приятелями і вірними союзниками німецької держави та позістанемо ними, так довго, як се є можливе, то є так довго, доки Німеччина трактує нас на рівнї зі собою. Воно все добре глядїти рівночасно і в будучність та запевнити ся на всяку неприємну можливість.

Коли би однак песимісти в нашім краю мали слушність і Німеччина одного дня задумалаб накинути нам свою волю, оружно або в якийсь инший спосіб, то ми мусимо мати когось до помочи, щоби сему запобігти, щоби хтось поміг нам в нашій боротьбі о своє власне істнованє. Тим кимсь повинна бути Росія.

Росія є одинока держава, котра може відограти ролю, якої ми від неї жадалиб і котра могла би дати нам матеріяльну поміч, коли би сам вигляд на злуку її з нами в цїли оборони проти Німеччини не був вистарчаючий, щоби її привести до опамятаня.

Ми зробили два головні блуди, беручи на зглядь Росію. Першим блудом було те, що ми вважали Німеччину за одинокого сильного сусїда. Про Росію мали ми хибне понятє. Ми доси вважали її слабою і без житя, вважали за великана на глиняних ногах, але вона тимчасом перемінила ся в дїйсно сильного кольоса.

Війна виказала, що Росія має незвичайно велику житєву силу і неограничені жерела, які помимо недостаточного розвою дають їй запоруку на велику будучність.

Ми також були в блудї, коли собі представляли Росію яко непримиримого ворога нашої монархії. Ми фальшиво думали, що Росія хоче поставити себе на чолї великої славяньскої держави, основаної на засадї східного заборчого панслявізму (всеславянства), котрий становив би небезпеку для нашого дїйсного істнованя.

Чи можна ще довше говорити, що Росія є більшим нашим відвічним ворогом нїж наша можлива надїя на будучність? Я відповів би з натиском: Нї! Ми бачимо нинї нашого великого ворога в иншім сьвітлї.

Щоби вложити палець якраз в політичну болючу рану, треба діткнути ся теперішного українського питаня. Тодї дасть ся лекше зрозуміти, длячого ми є противні розвязуваню питань на „берлінський спосіб" („Made in Berlin"). Польська справа дала нам добру лекцію.

Утворенє окремої української держави коштом Росії мало би яко вислїд всуненє між нашу державу а Росію політичного чинника, зависимого від Німеччини, маючого на цїли користь і поміч для неї. Тим довершено би цїлковите окруженє Австро-Угорщини німецькою державою, яка вже робить свій вплив, котрий дає ся відчувати на нашім східнім фронтї.

Можу ствердити без ніякого застереженя, що наш молодий цїсар зовсїм не годить ся на способи, які примінив наш союзник з огляду на Польщу.

Він все надїяв ся довести до успішного полагодженя плян ґр. Андрашія, який обіймав на-пів независиму Польщу, тїсно злучену з Австрією, але ми майже цїлковито були противні переведеню німецького пляну.

Ми дуже прихильно відносимо ся до Українців і ми дали їм запевненє, що вони ніколи не будуть віддані на поталу Поляків, Наш найяснїйший монарх запевнив українських провідників, що він не вірить в пусті балачки про зраду Українців, які кружили від часу наїзду російських військ на Галичину.

Німеччина й доси розпучливо примилює ся до Українців. Для полонених Українців заложено окремі табори полонених. З ними не лише лїпше обходять ся і лїпше їх живлять нїж инших російських полонених, але вони покористують ся майже цїлковитою свободою.

Рівночасно учать полонених Українців читати і писати в їх рідній мові і познакомлюють їх з історією їх вітчини і з їх лїтературними творами.

В сей спосіб Німеччина приготовлює ся на будуче і витворює українську силу, яку вона надїє ся післати до властивої Росії чи то в характері армії чи в характері політичного клина, коли прийде відповідна на се пора.

Ми все старали ся зрівноважити занадто тїсну злуку з Німеччиною і відбували в тій цїли довгі наради з иншими державами. Не хочу подавати жадних імен, але вистарчить сказати, що наша праця була даремна та що війна показала передівсїм безуспішність наших змагань.

В. Білинський.

Часи націоналїзму.

(Дальше).

Основним складником сучасної людскости, якою би вона нинї не була, є без сумнїву нації. Се така ясна річ, що вистарчає вам переїхати ся по сьвіті, щоби про се переконати ся. Після націй — бодай державних — уложили ся теперішні воєнні відносини, виказуючи повне банкротство змагань поєднати всї нації між собою і вбрати їх в одностайну одежу — в імени загально-людських, невироблених ще навіть ідеалів. Націю або її основні прикмети ми видимо вже в давній минувшині, тому тисячі лїт взад, коли ще нікому тодї й не снило ся про якісь суспільні кляси, нї про капіталїстів нї робітників, нї селян нї буржуазії, нї бюрократії, а скорше можна було тодї говорити про якусь свого рода соціялїстичну републику, комунїзм (спільність майна) та стан загально-людський в тім змислї, якого домагають ся інтернаціонали. Що-ж з того слїдує? А слїдує се, що нація — се основна почва для всїх форм людського житя, а ріжні її кляси се тільки гейби розгалуженє або роздїли в національних границях, яко услівє не тільки розвитку нації, але навіть її житя, бо — після закона природи — однородність і брак діференціяції (роздїлу) витворює застій, а за тим неминучу смерть. Своє національне пятно витискає вона у всїх областях як матеріяльного так і духового житя народів, при чім **„внутрішні зносини сих послїдних збільшують ся в сильнїйшій степени нїж межинародні".*)**

Значить, для нас є вихідною точкою нація яко природна цїлість, а цїль — се національний добробут з урівноваженим ґармонійним розвитком всїх сторін і житєвих потреб — особистих, суспільних, економічних і т. д. Форми політичні (держави), суспільно-економічні (кляси), нації ми вважаємо за річ другорядну, яко щось проминаюче, явивше ся в минувшині наслїдком специяльних обставин і можливе в будучині до зміни на національну користь. Одною з головних прикмет нації є її мова, хоч навіть і по утратї сього послїдного вона задержує свою питому національну окремішність, як антропольоґічну (антропольоґія — наука про чоловіка) і духову, що виразно видимо в Жидів і Ірляндців, які говорять анґлїйською мовою. Але трудність зіллятя тих двох народів з окруженєм лежить в занадто далекім їх кровнім споріднєню, бо Жиди є Семіти, Ірляндці — Кельти, а Анґлїйці — Індоґерманці. Після німецько-російських язикознавців **мова є висловом національно-народної душі, бо коли ви захочете убити націю, вбийте вперед її мову, а цїль свою певно осягнете.**

Головним хоронителем національних прикмет є простий нарід, найнизша кляса. Є він первісним творцем мови (духа мови), лїтератури (неписаної), правних понять, обичаїв, звичаїв і т. д., резервовим капіталом нації, яка вміру вимираня культурних кляс черпає з неї нові сили і яко представителька всїх працюючих кляс являє ся, в порівнаню з висшими клясами, правдиво продуктивною силою. Тому стан духових сил і матеріяльної користи має повинно вважати ся дїйсним мірилом національної культури і добробуту, бо при темнотї і бідности народу нема правдивого добробуту нації; приміром богатою є не анґлїйська нація, але анґлїйська держава. Мимо того всього національна сьвідомість є найкрасше розвинена в культурних слоях, а не в народї, а деколи навіть тільки в поодиноких осіб з кляс інтелїґентних, як се можна було стрічати донедавна в нас на Україні, а може ще й тепер (так звані „тоже Малороссы — украйнофили").

„Нарід є великий історичний носитель тому, що служить средством витворюваня єдности других звязий межи членами одного й тогосамого народу, прим. єдність віри, образованя і т. д. Народність є товчком дїлаючим вже від самої появи людських громад і притім независимо від того, чи роздїляючі його прикмети відчувають ся сьвідомо чи нї".*) Нація, якої дїйсною підставою є нарід, є щось живе, орґанїчне, природне, в противставленю прим. до кляс, яко чогось штучного, витвореного обставинами історичними і условлене теперішними; з їх зміною ви сейчас можете перемінити всї кляси і завести нові форми людського житя, але ніколи се не можливе з нацією, бо треба тут бороти ся з самою природою, її силою, впливом, а звісно, що боротьба проти природи безкарно не проходить.

Без національного роздробленя не було би поступу, а затим індивідуального (особистого) зріжничкованя, а всьо приняло би одноманїтну форму, що рівналоб ся смерти. Вся істота чоловіка, а іменно його духова, умова і моральна спосібність, продуктивність, штука, ориґінальні суспільні змаганя і т. д. — всьо то є витвором його нації. Нації ніколи не зіллють ся, а буде їх вязати тільки загально-людська мораль і другорядні зобовязаня. Кожда нація розвиває ся по своїй питомій дорозї і на свій спосіб, а де на неї наложені кайдани неволї, там вона мусить іти тернистою, болючою стежкою, а її сини, називаючі себе „космополїтами" або інтернаціоналами, мимоволї служать ідеї сильнїйшої нації, т. є. тим, хто давить чужі нації, а не тим, хто вибиває ся зпід гнету, чого найкрасшим доказом можуть послужити історичні відносини польських, російських і українських революціонерів-інтернаціоналїстів до недавних часів.*) Та про се поговоримо ширше иншим разом.

Після німецького історика Лямпрехта тепер в історії треба виходити від нації, носительки культури, дослїджувати зміну її стану, порівнувати її з другими націями, установляти її типічні прикмети і таким доперва способом підносити ся до історії людства. **Тому нашим сьвятим обовязком, яко синів української нації, так дуже скривдженої ріжними ворогами, є пізнати наш національний характер і наші духові прикмети і народні ідеали, вияснювати наше національне осьвідомленє, познакомлювати ся з матеріяльними і духовими потребами рідного краю, розвивати національну культуру, т. є. на власних основах, несуперечних загально-людським ідеям справедливости, розвивати національні сили населеня, зокрема піддержувати і розвивати національну творчість народу, енерґію, дух згоди і єднаня, вносити в народну масу знанє, просьвіту, ідеї, розвивати естетичні почуваня народу, обороняти матеріяльні і духові інтереси низших, поневолених кляс і управильнити клясові інтереси з ограниченєм небезпечного для народу закона економічної свободи, то значить, свободи у визискуваню праці і роздїлу богатства.** Кромі тих висше вичислених обовязків загального характеру ми повинні пильно занимати ся ще иншими сторонами нації, більше специяльними, як відносини клясові і роздїл богатства між ними, відносини до держави, церкви, релїґії, ріжних соціяльно-політичних товариств і т. д. так, щоб не занедбувати жадної сторони національного житя, бо не вистарчає свою націю любити, а треба й знати те, що любить ся.

*) Потебня: Язик і народність.

*) Потебня: О националізмі.

*) Див Драгоманів: „Историческая Польша и великорусская демократія", „Великорусскій интернаціоналъ и польско-украинскій вопросъ" і инші тогож автора.

(Конець буде)

Відозва

До хвальних товариств і членів Р. Н. Союза.

—o—

Скрентон, Па., дня 23. цьвітня 1917.

До хвальної Редакції „Свободи"!

Комітет скрентонських відділів Р. Н. Союза просить Хвальну Редакцію помістити сю відозву в найблизшім числї „Свободи", позаяк ми удавали ся до отця Ардана, яко редактора „Народної Волї", а він нам сеї відозви не помістив.

Остаємо з поважанєм,
Комітет скрентонських відділів Р. Н. Союза.

Низше підписаний Комітет скрентонських відділів Руского Народного Союза відзиває ся до Вас братським голосом в справі нової системи Р. Н. Союза. Ми, члени скрентонських відділів, стверджуємо, що екзекутива Р. Н. Союза не виконує ухвал конвенції і поступає зовсїм самовільно. Члени екзекутиви ломлять конвенційні ухвали і правосильний статут Р. Н. Союза, котрий був принятий загальним голосованєм в липни і в серпни 1914 р. і котрий істнує до сего часу, бо послїдна конвенція його не змінила.

В 94-тім параґрафі статута Р. Н. Союза читаємо отсе:

Конвенція є законодатним тїлом Р. Н. Союза. Вона приймає, зміняє або доповняє Статути Р. Н. Союза. **Ухвали її в тім напрямі є правосильні так довго, поки не будуть змінені другою Конвенцією або Загалом Членів Р. Н. Союза**

В урядовім протоколї з третої конвенції Р. Н. Союза читаємо отсе;

Щодо зміни системи членських вкладок із розмету на степеневий податок порішено, що ввиду того, що нагле запровадженє нової системи може спричинити втрату в членах, на що вказують заяви многих делеґатів, оставити до дальшого рішеня розмет в орґанізації. Рівночасно припоручено екзекутиві в порозуміню зі статутовою комісією дуже точно розслїдити всякі права про степеневий податок; **опісля екзекутива має подати точні поясненя загалови і остаточно піддати цїле питанє під загальне голосованє членів.**

Дорогі Братя Союзовці! Пригляньте ся добре сїй справі і скажіть, чи екзекутивний комітет Р. Н. Союза поступив так, як сього вимагає правосильний статут Р. Н. Союза і правосильні ухвали конвенційні? Ми можемо сказати, що нї, бо **екзекутива Р. Н. Союза не дала сеї справи під загальне голосованє членів Р. Н. Союза, тільки наложила тягар після своеї волї і злегковажила собі членів Р. Н. Союза.** Члени екзекутиви дбають тільки о те, щоби їх жолудки були повні і кишені непорожні, бо коли вони зійшли ся на засїданє в днях 18, 19 і 20. лютого 1917 р. (те засїданє мало властиво відбути ся аж в маю б. р.), то знов не зважали на конвенційні ухвали і **підвисшили собі платню по 10 долярів, не питаючи ся про се зовсїм членів Р. Н. Союза.**

В конвенційнім протоколї читаємо виразно, що Т. Назаром **внесено і ухвалено, що платня урядників має позістати тасама від конвенції до конвенції.**

Що-ж Ви на се скажете, Братя Союзовці? **Чи урядники мають право підвисшувати собі платню всупереч конвенційним ухвалам і без відома загалу членів?** Ми, скрентонські відділи, думаємо, що такі урядники не повинні знаходити ся в Р. Н. Союзї, але в старій деспотичній Росії, бо нинїшна, нова Росія то вже гнала би таких урядників на чотири вітри. А ми, бідні чорнороби, доки будемо на се дивити ся, як кілька одиниць хоче з нас сему шкіру здерти? Вони понаробляли табличок не для користи членів, а тільки на се, щоби своїм приятелям „дзяб" дати.

Братя Союзовці! Ми, скрентонські відділи, не маємо на думцї шкодити Р. Н. Союзови, але не можемо далї терпіти сього поганого дїловодства. Ми протестували проти нової системи, а іменно, що екзекутива поставила старих членів, котрі вже платили по 5 і 7 років, на рівнї з новими членами. **Ми протестували і домагали ся оголосити наш протест в „Народній Волї", але вони сего не зробили і тимсамим змусили нас звернути ся з сею справою до чужих ґазет, щоби можна порозуміти ся з членами Р. Н. Союза.**

Може декотрі Союзовці будуть думати, що хтонебудь з нас хоче себе поставити урядником Р. Н. Союза. Ми отверто заявляємо, що ми сего не думаємо.

Тепер питаємо Вас, Братя Союзовці: Що Ви доси зробили з новою системою Р. Н. Союза? Чи Ви її приняли, чи протестуєте таксамо, як ми, скрентонські відділи, бо ми всї члени Р. Н. Союза маємо запротестувати проти нехтованя прав конвенційних і проти ломаня статута Р. Н. Союза, і показати, що **урядники не є босами Р. Н. Союза, але орґанізація Р. Н. Союза рядить сама собою, а уряд Р. Н. Союза має робити те, що загал членів їм прикаже, бо урядники є залежні від членів, а не члени від урядників.**

Придивіть ся роботї нашого голови Р. Н. Союза і скажіть, що він зробив для нас до сего часу? Чи він виконує те, що йому припоручено на послїдній (третій) конвенції Р. Н. Союза? Яка потреба зайшла, що **екзекутива вибрала голову Р. Н. Союза головним орґанїзатором?** Ми дотепер не бачимо жадної користи з його роботи. Він побирає платню задармо за орґанїзаторство і побирає дієти, переїзджаючи зі Скрентону до Нюарку, а з Нюарку до Скрентону.

Тож, Братя Союзовці, скликуйте надзвичайні мітинґи, протестуйте всї як один проти їхньої роботи і вибирайте комітети, котрі мають заняти ся сею справою і порозуміти ся із скрентонським комітетом. Просимо писати на отсю адресу: Данько Мацьків, 331—15th St., Scranton, Pa.

За Комітет скрентонських відділів Р. Н. Союза:

За відділ 2: Григорій Мрикало, Д. Попіль.

За відділ 7: Методий Бадан, Д. Мацьків, Н. Поточняк, Теодор Мороз, Г. Стадницький.

За відділ 30: Никола Бичович, Ф. Головач.

За відділ 37: Д. Яцун, М. Теличко, І. Цїздак.

За відділ 48: Йосиф Запоточний.

За відділ 194: Р. Білан, Я. Іванна, П. Кінах.

За відділ 206: Ю. Телефанко, С. Москаль.

Богдан Заклинський.

УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ І ЇЇ ЖИТЄ.

(Передрук заборонений).

(Дальше).

6. Мистецтво.

Туга за невмирущою красою, за живим повним сил і розмаху, невдоволеня з істнуючих форм житя, які приковують людину до землї, сотворили в своїй логічній послїдовности — мистецтво. Кожде справжнє мистецтво виливає ублагороднюючо тому, що воно є природно необхідне. Всї дроте великі твори мистецтва виливали виховуючо.

В XIX. столїтю поневолений український нарід відраджує ся силою своїх артистичних здібностий. Є в коронї народу-велитня богато каменїв-самоцьвітів. Сяють вони, вилискують і прикрашують житє національне, українське. Осьде мова народна, жива, музична, надмірно богата формами. Осьде вдача національна — сей дорогоцїнний скарб народний, відмінний, самобутний. Але найяснїйший, найкоштовнїйший діямант-самоцьвіт — се хист мистецький, нахил до співу, до музики, до артистичних творів думки і фантазії. Як сонце у вселенній, так сяє сей камінець мистецький у скарбницї народній, українській. В пісні, в музиці, в артистичних образах визначають ся творчість народної душі. Поколїння нації дбають невтомно про сю скарбницю. В щасливу добу несуть вони сюди свої радощі, свої поетичні твори, від повного вщерть серця. І ті перли творчої думки гарно, радісно сяють, як веселка весняного дня.*)

Крім людового мистецтва розвиває ся у нас гарно і висше мистецтво: рисунок, малярство, різьба і музика. Українське мистецтво — се одна з найкрасших прикмет нашої самобутности, нашого „я". Воно виломило ся з духа українського народу. А молоде українське індивідуальне мистецтво — се сонце нашої будучини. Сучасна молода артистична Україна старає ся духа України заклясти, зачарувати у найвідповіднїйшу форму, найдоскональшу, зробити її зрозумілим архитвором для всього людства.

На образах наших давних мистців бачимо незрівнане почутє кольориту, ніжний рисунок, гармонію лїній і красок. Чи одного то маляра зачарувала ґрація українських дївчат, задивувало добірне споріднене фарб у вбранях; очий не міг відірвати від чепурних селянських хаток, від зелених садів, топіль, левад... Малярські твори з природи і з житя України стрічаємо вже по великих сьвітових виставах картин. Але, маючи на меті відродженє національного мистецтва, наші артисти (художники) мусять також памятати про еволюцію до найвисшої культурности духа, без котрої навіть талановитий артист не може дати всього, що хотів би. Треба збогачувати свій сьвітогляд, ширше розвинути свої обрії, щоб визволити ся від усього чужого, нанесеного, і зростити в собі самобутню, свою власну, зогріту своєю національностю, творчість.*)

Кождий нарід цінить своє мистецтво, розуміє красу і єдність та созвучність красок. Творами і виробами такими окружає себе у своїй хатї, бо се надає його житю як найбільше національних прикмет.

Не вважаючи на те, що ми знаємо про тїсний звязок між мистецтвом та иншими галузями народної творчости і розуміємо потребу використувати все, що зістало ся з давнини, щоби красше розуміти самий характер народу, пізнати самих себе, розцвисти цьвітом красним на втїху не тільки нам, а й цїлому сьвітови, не вважаючи на все те, ми в цїлій сїй сфері зробили тільки перші кроки. Придивлятись на народне мистецтво як слїд почали ми трохи пізно. Велика сила тої краси зникла та гине ще й тепер через нашу байдужість. Наша народна або людова культура мусить мати для нас більший інтерес ніж для инших націй. Вона являє ся покищо невихісненуваним скарбом, з якого ми мусимо черпати відповідний матеріял, потрібний до сотворення висшої, всенаціональної культури. Ми зможемо витворити її лише на підставах, почерпнутих з народу, бо у нього зберігає ся все питоме нашій національній души, все, що при відповідних условях може зложити ся на індивідуальну українську культуру. Між иншим і наше мистецтво, о скільки бажає заняти почесне місце серед загально-европейського, мусить спочивати на народній підставі. Народне мистецтво тому заслугує на найбільшу увагу. Воно подасть нашим артистам мотиви, з яких вони зуміють скласти окремий, а рідний нам стиль у мистецтві.**)

*) „Сяйво" ч. 1. Київ 1913.

*) И. Чайка: Вистава картин українських художників. „Сяйво" 1913.

**) В. Щербаківський: Українське мистецтво (Дерев. будівництво і різьба). Київ-Львів 1913.

(Дальше буде).

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в неділю, 29. цьвітня, зараз по Службі Божій, в гали церковній на долї. Просить ся членів, щоби явили ся на мітинґ і свої довги вирівнали.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую свого брата ІВАНА БОЙЧУНА, з Кутів, Галичина. Перебував в Вест Вірджінії. Хто би о нїм знав або він сам, нехай напише на адресу: 48

WARWARA BOYCHUK,
c/o Bank, 505 Ave. B., cor. 4th St.,
New York, N. Y.

Пошукую свою сестру КАТЕРИНУ СИВАК. Походить з Пarasва, пов. Бережани, Гал. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би о нїй знав, або вона сама, зволить зголоситись на адресу: 46-48

HASIA SYWAK,
24 Clinton St., New York City.

Пошукую АННИ З БОРКОВСЬКИХ ЗАЛЄСКОЇ, родом з Тарновиці лїсної, пов. Надвірянського, котра перебувала перед 2-ма роками в Вашінґтон, Па. — Хтоби подав менї її адресу, дам $5.00 нагороди. Голосити ся на адресу: 45—48

DONIA BILEYCHUK,
65 McKibbin St., Brooklyn, N. Y.

Пошукую ІВАНА КОЛІСНИКА з Черневэ, пов. Рогатин, Галичина. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 47-48

ONUF. KOLISNYK,
1004 Newark Ave., Jersey City, N. J.

Іван Іваніів пошукує ПАНЬКА МОДИ. Має перебувати в Ню Порт, Р. Ай. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить зголоситись на адресу: 46-48

IWAN IWANIW,
c/o Progress Casino,
28-30 Ave A., New York City.

Пошукую своєї жінки НАСТІ БРУСАК з дому Федоришин, з села Ферхля, що дня 12. цьвітня с. р. в великий четвер забравши 5-лїтного хлопця, утїкла з МИХАЙЛОМ ПЕТРІВ з села Дібрінів, повіт Рогатин. Хто подасть менї місце їх побуту, одержить нагороди $5. Голоситись на адресу: 48-49

ПАВЛО БРУСАК,
421 Joseph Avenue,
Rochester, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Сенатор Гюз з Ню Джерзи хорий.

Сенатор Вілїям Гюз зі стейту Ню Джерзи, щирий приятель Українців, вже від кількох днів чуєть ся хорий. В понедїлок (23. с. м.) його забрали до шпиталю.

Противоенні женщини забрані до арешту.

Полїція в Ню Йорку заарештувала дві женщини, панну Гелен Бордмен і панну Катерину Антони, закидуючи їм каригідне поведене. Панна Бордмен занимаєть ся суспільною роботою, а панна Антони є письменницею.

На основі зізнань купця Патріка Дейлея, обі женщини, ідучи улицею Бродвей, здержали ся на розї 13-тої улиці і причіпляли на американський прапор наліпки і відзнаки, на яких були написані такі слова: „Не треба конскрипції!", „Не убий!", „Ніодного мущину, ніодного доляра на війну!" і „Демократія проти мілїтаризму!"

20 днів арешту за зневагу американського прапора.

Карло Гелмґон і А. Ґансон, члени Промислових Робітників Сьвіта в Мінот, Н. Д., дістали по 20 днів арешту за зневагу американського прапора. Кажуть, що вони хотїли бити одного рекрута і міжтим подерли прапор.

Хочуть, аби Злучені Держави вислали до Франції 300.000 робітників.

В одній французькій часописи пише один военний знавець, що Злучені Держави зроблять аліянтам найбільшу прислугу, коли вишлють до Франції армію, зложену з 300.000 робітників. Ся армія робітників мала би бути призначена до будови і направи мостів, до будови зелїзничих доріг, до направи звичайних доріг, звожуваня засобів поживи і взагалї до всіх конечних робіт. Тим способом Франція зискала би також нового жовнїра, бо сї жовнїри, які тепер занимають ся повисшими роботами, відійшли би на фронт.

Протягом 20 днів зголосило ся 25.842 рекрутів.

Военний департамент оголосив публично, що від 1-го до 20-го цьвітня до американської армії зголосило ся 25.842 рекрутів, або в приближеню одна военна дивізія. Коли так дальше пійде, то треба майже 7 місяців, аби змобілїзувати таку армію, яку Німеччина в сїм тижни кинула на французький фронт. З того числа стейт Іллінойс дав 2.479 рекрутів, Пенсильванія 2.254, нюйорський стейт 2.126, Індіяна 2.124, Джорджія 1.225, Тексас 1.163 і т. д.

Мобілїзація хлопців до фармерських робіт.

Департамент працї доносить, що вже почало ся мобілїзоване одного мiлїона хлопців, які будуть ужиті до робіт на фармах. Хлопці будуть приділені до організації під назвою „Юнайтед Стейтс Бойс Воркінґ Резерв". Ся організація буде під управою В. Едвина Гола, президента Молодечого Клюбу в Ню Йорку. В кождім містї буде рекрутацийна стация, до якої можуть зголошувати ся хлопці від 15 до 19 лїт житя, котрі бажали би працювати на фармах.

Сенат стейту Фльориди за жіночим правом голосованя.

Сенат стейту Фльориди 23 голосами проти 7 приняв спільну резолюцію, яка надає женщинам право голосувати при виборах.

Німецький корабель „Фатерлянд" призначений на вправи для американської маринарки.

Власти призначили німецький корабель „Фатерлянд" на вправи для рекрутів американської маринарки. Робітники в день і в ночи заняті направою попсутих машин. Скоро всьо буде в порядку, його заберуть з Гобокен до Бруклина.

НОВИНКИ.

Журналїст каже, що Греція, Еспанія і Швеція будуть републиками.

На конференції журналїстів невтральних держав, яка відбула ся вчера в Лондонї, обговорювано полїтичне й економічне положене Голяндії, Греції, Еспанії, Норвегії і Швеції.

Один з журналїстів, який щойно повернув зі Швеції, заявив, що дух російської революції обхопив всї европейські держави. Він також заявив, що ще перед закінченєм війни треба сподївати ся, що Греція, Еспанія і Швеція будуть републиками.

Німеччина видалює американських кореспондентів.

Міінстерство заграничних справ Німеччини повідомило американських кореспондентів, які полишили ся в Берлїнї, що їх дальша присутність в державі є непожадана. Кореспонденти виїдуть до Швайцарії або до Скандинавії.

Нїмцї хочуть мира.

Редакція „Франкфуртер Цайтунг" заявила, що німецький нарід і німецьке правительство бажають мира.

„Нарід і правительство — пише згадана часопись — бажають також реформ внутрішних відносин у Німеччині, але ми не можемо дозволити чужим взяти обі сї справи разом, щоби демократизацію нашої держави установити яко цїну мира. Таке вмішане в наші справи ми відкидаємо".

Часова заборона алькоголю в Швеції.

Дрібна продаж алькоголю заборонена в Швеції на час від 24. цьвітня до 12. мая. Догадують ся, що ся заборона є в злуці з великою демонстрацією робітників у Майовий День, який будуть сьвяткувати в цїлім краю.

Німецькі партії в Австрії горою.

З Амстердаму на основі віденьської телеграми доносять, що німецькі партії в Австрії починають брати верх у правительственних кругах. В політичних кругах предвиджують, що парлямент буде скликаний 30. мая б. р.

Продукція угля в Австрії.

Продукція угля в Австрії за 1916 рік зросла до 176 мілїонів цетнарів, підчас коли в 1915 роцї продукція угля дійшла була до 160 мілїонів цетнарів.

Зміни щодо заборони алькоголю в Росії.

ПЕТРОГРАД, 24. цьвітня. — Провізоричне правительство видало в справі заборони продажи алькоголю отсї зарядженя:

1. Продаж всїх алькоголїчних напитків, які мають в собі більше ніж 1 і осьму часть проценту алькоголю, є в цїлій Росії заборонена.

2. Вивіз вина всїх родів за границю Росії є дозволений без огляду на процент алькоголю.

3. В околицях, в яких продукуєть ся вино, дозволено продавати лише таке вино, яке не має більше ніж 12% алькоголю.

Продаж вина поза околицями, в яких вино продукуєть ся, може бути дозволена лише в містах, але може бути заборонена місцевими властями.

Мирові наради соціялїстів розпічнуть ся дня 15. мая.

СТОКГОЛЬМ, 23. цьвітня. — **Мирові наради соціялїстів всїх воюючих і невтральних держав розпічнуть ся дня 15. мая в Стокгольмі.**

Імена соціялїстів, які візьмуть участь в нарадах, є покищо незвісні.

Судія судив другого за злочин, який сам поповнив.

Окружний судія другої дїльниці в Берлїнї (Німеччина) розбирав справу Анни Райман, яку оскаржував за продажу мяса по висшій цїні ніж се установлено законом. Закон в Німеччині приписує продавати фунт телячого мяса за 1 марку і 80 фенігів, а тимчасом Райман продавала фунт телятини за 2 марки і 25 фенігів.

Коли судія поспитав паню Райман, чому вона так поступила, обжалувана відповіла, що вона сама купує фунт телятини за 2 марки і 15 фенігів. На превелике диво показало ся, що вона купує мясо по такій цїні таки в тій різниці, якої властителем є сам судія...

Справу віддано до висшої судової інстанції, а рівночасно суд вніс скаргу на окружного судію другої дїльниці Берлїна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ДОПИСИ.

З ANSONIA, CONN.

З житя ансонійської громади.

Усюди, де лише живуть Українці на еміґрації, там сейчас закладають хори і кружки аматорські чи то при парохіях чи при Народних Домах. Бож Українці нарід співучий, нарід, котрий плекає свою пісню, свою штуку і любить її з глубини серця. Українська пісня, українська штука — се горе пережите, се надія народу на лучші часи, се талізман непропавший, а захований через такий довгий протяг часу в неволі. Українці хочуть волі. Свою надію виспівують піснею, свою надію вкладають у штуку.

Пишучи сї стрічки, шановний читачу, маю на приміті Українців замешкалих в Ансонії, в стейті Конектікут. Завдяки п. Волод. Куривчакови ансонійська громада виставила дня 7-го цьвітня драму Івана Тобилевича п. з. „Бондарівна". Драма ся має ціху історичну. Дієві характери виходять на причуд живі і переносять нас в часи нашої славної козаччини, сеї незгасимої зорі в історії України.

Ся драма вимагає богато праці, щоби її віддати як слід. Коли я бачив поодинокі особи в дієвих ролях, то передімною грали справдішні актори, а не аматори. Межи ними заслугують на спеціяльну увагу: п. В. Калина в ролі Гната, Бондара, панна Томцьо в ролі Тетяни, п. І. Гупало в ролі Тараса, п. М. Головчак в ролі Старости, п. М. Хандан в ролі Герцля, п. І. Проців в ролі Мордохая, п. М. Головчук в ролі Дениса. Рівнож заслугують на похвалу: панна М. Горбаль в ролі Марії, панна Т. Субтельна в ролі Оксани, і панове М. Пилипчук, І. Лубоцький, П. Гищук, В. Бовчук, В. Шегда і М. Вдовяк в поменьших ролях. Підчас вистави приґравала орхестра О. Червінки.

Аби вивчити сю драму, треба добре напрацювати ся та вложити богато енерґії. Сю заслугу треба приписати п. Володимирови Куривчакови. Також богато а богато причинив ся для театрального сьвята о. Ф. Кісільовський, парох ансонійської громади. Всч. о. Ф. Кісільовський чоловік ума, люблячий свій нарід і кожду хвилину часу посьвячує для добра українського народу. Він то у своїй громаді плекає українські характери, бо у нього є живе і щире серце українське, котре любить свій нарід. То й не диво, що ансонійські громадяни горнуть ся до нього, як дїти до батька. Його ділом є величавий храм Божий в українсько-византийськім стилю, а як зачуваю, то він ще задумує вибудувати дім шкільний і Дім Народний.

Одно приходить менї на думку: щоби Україна мала богато таких синів, то швидко стане вільною межи своїми сусідами. Тимбільше, скільки то треба вложити праці для освідомленя наших братів Лемків.

Стефан Бурлака.

ПОЗІР! ПОЗІР!

УКРАЇНЦІ З БРУКЛИНА І ОКОЛИЦІ.

Заходом Української Народної Ради в Бруклині, Н. Й.

— відограєсь —

В СУБОТУ, ДНЯ 28-го ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

В McCADDIN THEATRE,

Берри стр., між Савт 2-ою і 3-ою улицею в Бруклин, Н. Й.

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

оперетка в 3-ох діях.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Максим Дурень, христіянин ....п. Гр. Шевчук
Катерина, його жінка ....п-ні Т. Бемко
Юрко, їх син ....п. П. Бемко
Марцуня, їх дочка ....п-на М. Салюк
Іван, любовник Марцуні ....п. Е. Жуковський
Олекса, вуйко Івана ....п. В. Собуцький
Климко, мельник ....п. А. Поліщук
Гандзя, сусідка Максима ....п-на А. Рубін
Герш, арендар ....п. С. Бемко
Хаскель, його син ....п. Гр. Шевчук
Парася, пістунка ....мале хлопя М. Поліщук
Жандарм ....п. Е. Жуковський

Режісер п. А. ПОЛІЩУК.

Музика п. Е. СМОЛИНСЬКОГО.

Початок точно о годинї 8-ій вечер.

ЦІНИ МІСЦЬ: $1.50, $1.00, 75, 50 і 30 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Тікети можна набути перед представленєм у касієра, а в день представленя від години 6-тої при касї.

Родимці! Українська Рада, в склад котрої входять українські товариства, сестрицтва і братства, взяло собі за задачу згуртувати всї бриклинські українські товариства і братства, взаїмно собі помагати, а головно доложити всяких зусиль, щоб закупити або побудувати свою власну хату. Ми повинні собі взяти за примір Поляків, Литовців, Жидів і инших чужинців, котрі вже мають Народні Доми і всякі інституції. Чистий дохід з представленя призначений на фонд закупна українського дому. — Притім зазначуєсь, що аматори належать до перворядних сил, галя величава і добре уладжена, а штука дуже цікава, позаяк представляє нам житє в старім краю. — Кождий отже Українець чи Українка повинні в той день вечер явитись на тім представленю та послухати красних та милозвучних мельодій так співу як і орхестри. — Тож прибудьте як найчисленнійше а певно що не пожалуєте. 44і48

УВАГА. Гості прибувші з Ню Йорку мають брати кару на Деласі стр., Брідж Локал кару а висїсти на Бедфорд Еве., на Віліямсбург мості. Гості прибувші з Савт Бруклина і Річвуд мають висїсти на Бедфорд Еве., на Віліямсбур мості звідки треба перейти лише один бльок до означеного місця.

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ РАДУ:

А. Поліщук, предсідатель; Волод. Яськевич, секретар; Григорій Литвин, касієр.

БАЙОН, Н. ДЖ.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ! ПОЗІР!

БРАТСТВО СВ. ІВАНА ХРЕСТ., ВІД. 81 ПРОВИДІНЯ

— уряджує —

ПЕРШОРЯДНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 28. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

в гали Майдаша, 94 Іст 21-ша улиця, Байон, Н. Дж.

ВСТУП 25 і 15 ЦЕНТІВ.

На сей баль запрошуємо всїх Родимців з Байон і околиці. Прийдіть а не пожалуєте. За щиру обслугу і добру музику ручить — КОМІТЕТ. 48-49

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Позір! Українці Нортгемптон і околиці.

Заходом членів читальні, відограєсь

— представленє —

„СВАТАНЄ НА ГОНЧАРІВЦІ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 29. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

в гали Я. Онущака, Нортгемптон, Па.

Початок точно о годині 7-ій вечер.

48 Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

УКРАЇНЦІ З ОБОРН, Н. Й. І ОКОЛИЦІ!

Тов. „Запорожська Січ" уряджує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 28. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

в гали Кащака на розї Вашінґтон і Прайн улиць в Оборн, Н. Й.

ВСТУП 25 ЦНТ.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 6-ІЙ ВЕЧЕР.

На сей баль запрошуєсь всїх Родимців. Прийдіть а непожалуєте. Буде грати Українська Банда; усе сумувати не можемо, є час і повеселити ся а за чесну забаву ручить Вам — КОМІТЕТ. 47-48

ВАЖНЕ ПІД ТЕПЕРІШНУ ПОРУ!

Мущини, самотні, жонаті і з родинами, знаючі роботу на фармах, а головно ті, що працювали на ріллі в старім краю.

Тепер власне пора дістати добре місце на фармах з доброю платнею; робота стала, харч і мешканє умебльоване даром; подорож оплачують під деякими услівями.

За посередництво не платить ся.

Лїпші місця для тих, котрі сейчас зглосять ся.

Коли мешкаєте в сусідстві сего державного бюра, голосіть ся особисто, або відносіть ся листовно по анґлійськи, або таки у своїй власній мові, по докладні інформації до: 45—

U. S. EMPLOYMENT SERVICE,
Room 8, Barge Office, Battery Park,
NEW YORK, N. Y.

НА СТРІЛЕЦЬКУ НУТУ.

—о—

Орле-атамане,
Піидемо у бій,
Сповнимо у бою
Кождий приказ твій.

Пійдемо з тобою
В верх... чи в хлань — на дно.
Жити — чи умерти
Стрільцям все одно!

Идем на смерть... гармати,
В верх... чи в хлань на дно...
В воскресенє Неньки,
Вірим — лиш в одно!

Смерть нас не лякає,
Ми не знаєм сліз:
Неньку визволяєм
Із кайдан-зеліз.

Довелось їй пити
Горя чашу вщерть.
Стрільці всі готові
На житє — чи смерть.

Ми тим всі щасливі,
Що від снів і мрії
Доля нам судила
Ити за волю в бій.

Кождий приказ в бою
Сповнимо як слід,
Бачив Бескид гордий
Наших стє побід.

Хай побіду бачить
Ще Днїпро і Дон.
Хай про волю и долю
Здійсняєть ся сон.

Осінь-хуртовина
Листєчко змела,
Прибере в цьвіт-листє
Знов вітки — весна.

Огнивом ми тільки
В черзі поколінь,
Жертвою безсмертні,
Хоч в гріб ляже тлінь...

Жертвою безсмертні,
Бій веде до змін,
Новий храм наш стане,
Новий дім з руїн.

Згарища... руїни
Прибере яр в цьвіт
І по днях темряви
Засіяє сьвіт.

— — — — — — — —

В вільній Україні
Стрільців споманіть!

— — — — — — — —

Орле-атамане,
Без сліз і трівог
Идемо в бій з тобою
Сотнями з залог.

— — — — — — — —

З нами правда... Бог!

Уляна Кравченко.

Никита Матейко.

СИНИ УКРАЇНИ.

—о—

Ой шкода-ж то, шкода
Молодого цьвіту,
Що так марно гине
По цілому сьвіту.

Що так марно гине,
Паде вже без сили;
Сьвіт в огни палає,
З цьвіту лиш могили.

По краю могили
Чорне поле вкрили,
Недоля ликує,
А доли без сили.

Вороги убили
Житє наше, долю;
Нам дали кайдани,
Собі взяли волю.

Волю взяли нашу,
Знищили Вкраїну,
А нам полишили
Лиш страшну руїну.

Лиш страшну руїну,
Страшні види краю;
Всюди лиш могили,
Усьо умирає.

Усьо умирає,
Плаче Україна,
Ми в ярмі, народе!
Ми сини руїни!

О краю мій рідний,
Краю безталанний,
Гинуть твої діти,
Вяне цьвіт останний.

Най вороги гинуть,
Що гнетуть Вкраїну,
Що з нашого поля
Зробили руїну.

Ми пірвем кайдани,
Станемо вільними;
Загомонить слава,
Слава України!

Шікаго, Ілл., 22. цьвітня 1917.